

BALKAN

22. decembar 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA

STOTINU LJUDI ŽIVO SPALJENO U SVOJIM KUĆAMA

U januaru 1992, Dario Kordić, jedan od najviše rangiranih hrvatskih političara u Hercegovini, izjavio je na mitingu u Busovači, U BiH, da je Hrvatska Zajednica Herceg-Bosna “Hrvatsko tle i tako će da bude”. U decembru 2004, Žalbeno veće MKSJ-a potvrdilo je kaznu od 25 godina koju mu je pretresno veće izreklo za zločine u kojima je učestvovao sa “željom da se uspostavi suverena hrvatska država unutar teritorije Bosne i Hercegovine, po svaku cenu”.

U Hercegovini 1992, ta ‘cena’ uključivala je napade na gradove i sela naseljena bosanskim Muslimanima i ubijanje i nanošenje velike patnje ili teškog bola civilima, među kojima su bili žene, deca i starije i nemoćne osobe. Veće je utvrdilo da je putem propagandnih govora Kordić ohrabrivao, podsticao i zagovarao mržnju i razdor na političkoj, rasnoj i verskoj osnovi.

Bosanski Muslimani uklonjeni su sa položaja na državnom i opštinskom nivou, a civili su prisilno premeštani iz domova i sela. Kuće, stanovi, poslovni prostori i posedi civila opljačkani su ili znatno oštećeni. Onima koji su bili zatvoreni uskraćene su osnovne ljudske potrebe, kao što su adekvatna voda, hrana ili smeštaj, a neki su korišćeni kao taoci ili živi štitovi.

Naročito strašan primer ovih zločina dogodio se u selu Ahmići u aprilu 1993. U rano jutro u petak, 16. aprila 1993, u planiranom napadu na stanovništvo bosanskih Muslimana, hrvatske snage su istovremeno napale nekoliko gradova i sela u opštini Busovača, uključujući Ahmiće, Nadioke, Šantiće i Piriće. Napad na Ahmiće počeo je između pet i šest sati ujutro, dok su stanovnici još spavali ili bili na molitvi. Oni nisu pokušali da se odbrane, već su se sakrili u kuće.

Krenuvši u napad, vojnici su neke stanovnike sela isterali iz njihovih kuća, pravo iz kreveta – u odeći u kojoj su spavali i bosonoge. Vojno sposobni muškarci su ubijani iz neposredne blizine, a kuće i štale su paljene zapaljivim mecima, bombama i benzinom. Nekoliko kuća je spaljeno pre nego što su ljudi koji su bili unutra uspeali da izađu. Ukupno više od 100 ljudi je ubijeno, među kojima su većinom bili starci, žene, deca i dojenčad, koji su živi spaljeni u svojim kućama.

Žalbeno veće je utvrdilo da je kao lokalni politički vođa odgovoran za ovo područje, Dario Kordić planirao i podsticao zločine koji su se desili u Ahmićima 16. aprila 1993. i susednim selima Šantići, Pirići i Nadioci. Takođe je osuđen i za mnoge zločine počinjene u opštini Kiseljak.

Mariju Čerkezu se sudilo zajedno sa Kordićem i Žalbeno veće je zaključilo da on nije učestvovao u zločinima počinjenim u Ahmićima i nekim drugim delovima Hercegovine, ali da “snosi krivičnu odgovornost za zatvaranje i protivpravno zatočavanje civila

bosanskih Muslimana” u Vitezu do kraja aprila 1993. To protivpravno zatočenje predstavlja progone, jer su zatočeni bili isključivo bosanski Muslimani i Čerkez je imao “nameru da ih sistematski diskriminiše”. Iz tog razloga, osuđen je na šest godina zatvora.

Osim toga, Žalbeno veće je zaključilo da je Hrvatska imala sveukupnu kontrolu nad Hrvatskim većem odbrane i da je rukovodila u planiranju, koordinaciji i organizaciji HVO-a, kao i da je u to vreme postojao međunarodni oružani sukob između Hrvatske i BiH.

Ovo je do sada treći predmet pred Međunarodnim sudom koji se odnosi na zločine počinjene u Lašvanskoj dolini u BiH tokom 1992. i 1993. Još se očekuju suđenja u predmetima protiv Paška Ljubičića i Miroslava Brala koji se nalaze u pritvoru Suda. Međutim, prema rečima Žalbenog veća “činjenica je da ovaj Međunarodni sud nikada nije imao i nikada neće imati mogućnost da vodi suđenja protiv svih osoba koje su navodno...odgovorne za događaje u Lašvanskoj dolini... Zašto, objektivno gledajući, nekom od navodnih počinilaca teških krivičnih dela nije, niti će biti, suđeno pred ovim Međunarodnim sudom, ima više razloga, od kojih je najvažniji taj da tužilac nije imao dovoljno dokaza i/ili da nije bilo dovoljne saradnje između Međunarodnog suda i neke države, bilo u prošlosti bilo danas.

Kao rezultat toga, većima ostaje da pažljivo analiziraju pitanje individualne krivične odgovornosti za zločine počinjene u Lašvanskoj dolini u odnosu na pojedine optužene kojima sude.” Iz tog razloga, domaći sudski organi širom bivše Jugoslavije snose veliku odgovornost za krivično gonjenje brojnih pojedinaca kojima se neće suditi pred Tribunalom u Hagu.

Outreach Programme

outreach@icty.org